

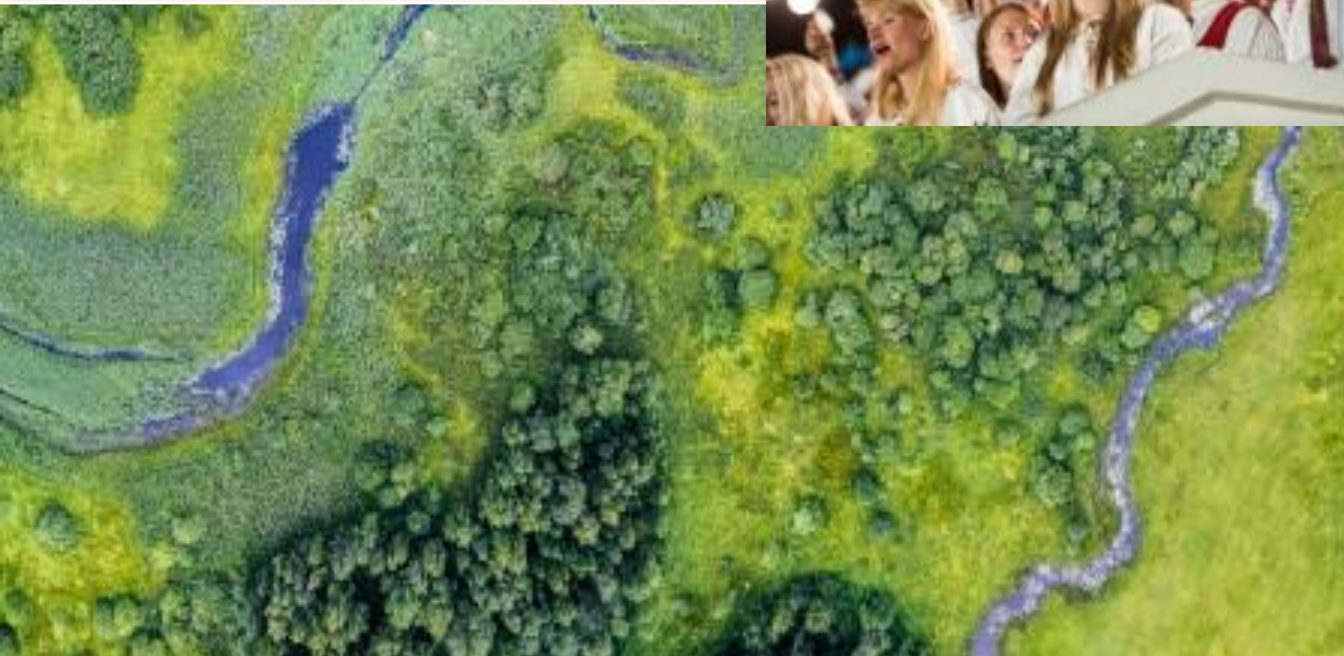
LOKALNO PRIDELANA HRANA IN IZOBRAŽEVALNE AKTIVNOSTI V ESTONSKIH EKOŠOLAH

Eeva Kirsipuu-Vadi
nacionalna koordinatorica
Programa Ekošola v Estoniji

8. junij, 2020

ESTONIJA	
Prebivalstvo	1,3 milijona
Površina	45 227 km ² (majhna gostota prebivalstva)
Uradni jezik	estonski
Samostojnost in neodvisnost	neodvisnost 1918, ponovna samostojnost 1991 (1940-1991 okupacija Nemčije in SZ)
Glavno mesto	Tallinn
Valuta	EUR

ESTONIJA

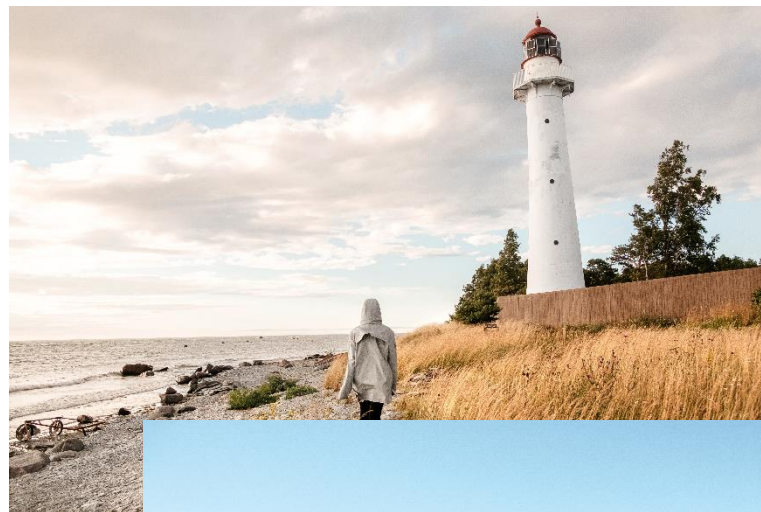
- približno 50% države je prekrите z gozdovi
- 18 % države predstavljajo nacionalni parki in zaščitena območja

Približno 22 % vseh kmetijskih površin ima certifikat „ekološke“

Estonska pregovora:

“Prazna vreča ne stoji pokonci”

„Prevaraj polje enkrat in te bo le-to nazaj devetkrat“

EKOŠOLE V ESTONIJI

- od leta 2016, prve zelene zastave v 2017
- 140+ šol in vrtcev, 76 zelenih zastav (8. junij, 2020)

Lokalno pridelana hrana in izobraževalne aktivnosti: izvenšolski izobraževalni programi za okolje

Okoljski izobraževalni centri ponujajo različne izvenšolske programe. Hrana ni zelo pogosta tema programov. V ponujenih aktivnostih lahko sodelujejo vsi vrtci in šole (če imajo zagotovljena sredstva).

Nekaj primerov:

- za starost 5-7 let (vrtec):
 - Domače živali: del programa je povezava z različnimi prehranskimi proizvodi: mleko, sir..
- za starost 7-9 let:
 - Dan na kmetiji
 - Dan na kmetiji in v gozdu
- za starost 14+ let:
 - „klimatski zajtrk“ – praktične naloge, ki so na voljo tudi v slovenščini: <http://edu-kit.sameworld.eu/mod/page/view.php?id=74?>

Vzgoja rastlin za prehrano v vrtcih in šolah

Pobuda poklicne šole, ki je vključena v program Ekošola: gojenje rastlin za vrtce in šole – semena, navodila, tekmovanje, blogi.

- zima/pomlad 2020: grah (v estonščini: <https://aianduskool.ee/soprusetera2020/>)

- zima/pomlad 2018: kumare
- zima/pomlad 2014: paradižnik in organsko/sintetično gnojilo

Zunanji vrtovi in visoke grede

Vedno bolj prisotno v vrtcih:

- vsaka skupina ima svojo gredico/visoko gredo, da lahko vsi izkusijo sejanje/sajenje, odstranjevanje plevela, pobiranje pridelkov
- posajena so sadna drevesa (jablane)
- popularni so rastlinjaki

Izzivi za učitelje:

- neugodno podnebje za rast rastlin
- zalivanje in skrb za rastline poleti

Vzgoja in nabiranje zelišč za čaj

Zelišča (meta ...) gojimo na gredicah in v visokih gredah ter sušimo za zeliščne čaje.

Mnogo zelišč se lahko nabere v naravi.

Izziv za šolo: poletne počitnice – najboljši čas za pobiranje zelišč

#nabiranje zelišč se lahko združi s pohodi, raziskovanjem in nabiranjem rastlin

<https://www.nurmenukk.ee/en>

Projekt Sklada za naravo, Estonija

Vzgoja rastlin v prostoru

Tartu: Hiša narave

Vzgoja rastlin zunaj in v prostorih

Priprava in uporaba komposta je nov trend med estonskimi ekošolami. Postopek se lahko demonstrira in uporabi v izobraževalne namene.

Kompost pripravljen zunaj (Tartu Nature House) in v notranjih prostorih (Rakvere Rohuaia Kindergarten)

Izvor hrane in ostanki hrane

Število izobraževalnih ustanov, ki imajo na jedilniku prednostno certificirano ekološko hrano, je še vedno majhno, a narašča (v letu 2018 samo 3, leta 2019 že 17 ustanov).

Večina prehrambnih izdelkov je lokalnega izvora (statističnih podatkov ni).

Veliko ustanov se je osredotočilo na zmanjševanje ostankov hrane. Metode:

- samopostrežni obroki,
- uživanje obrokov na prostem,
- otroci sodelujejo pri oblikovanju jedilnika – še vedno zdravi obroki 😊,
- občasno tehtanje ostankov hrane (za beleženje napredka),
- na večini ustanov je na voljo vegetarijanski ali celo veganski obrok.

„Jabolčno postajališče“ v Talinu

Pobuda zasebnikov, podprta s strani večjih in manjših podjetij.

„Jabolčno postajališče“ je prostor, kjer si lahko mimoidoči postrežejo z jabolki, ki predstavljajo „višek“ v določenem podjetju ali pri zasebniku.

Jeseni 2019 je bilo v Talinu veliko postajališč z jabolki, 3 so bila tudi v vrtcih.

Več informacij: <https://ounastop.yu.ee> (v estonščini)

A photograph of a spider on its web, with a warm, golden sunset in the background. The spider is positioned on the left side of the frame, and the web is clearly visible. The background is a soft, out-of-focus landscape with a bright sun low on the horizon, creating a warm, orange glow.

Hvala!

Eeva Kirsipuu-Vadi

eeva.vadi@gmail.com

Tartu Nature House, ESTONIA

Zahvaljujem se avtorjem fotografij: učiteljem programa Ekošola v Estoniji in avtorjem fotografij na visitestonia.com

